

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Strategie rozvoje cestovního ruchu pro město Slatiňany

projekt:

Otevřené a přitažlivé město Slatiňany

CZ.03.4.74/0.0/0.0/18_092/0014399

Obsah

Obsah

Obsah	2
1. Úvod	3
1.1 Metodická východiska	3
1.1.1 Soulad Strategie rozvoje cestovního ruchu	4
1.2 Shrnutí úvodní části	5
2. Sociodemografická analýza	6
2.1 Základní údaje o zájmovém území	7
3. Zpracování strategie rozvoje cestovního ruchu ve městě Slatiňany a okolí	10
4. Analýza území města Slatiňany a okolí	11
4.1. Hodnocení území z hlediska potenciálů pro cestovní ruch	11
4.1.1. Slatiňany jako turistická destinace	12
4.1.2. Ekonomické hledisko	14
4.1.3. Historické hledisko	15
4.1.4. Kulturní hledisko	17
4.1.5. Sportovní a rekreační hledisko	20
4.1.6. Hledisko stavu životního prostředí	23
4.1.7 Hledisko infrastruktury a dopravní obslužnosti	25
4.1.8 Hledisko turistické infrastruktury	26
4.2 Analýza návštěvníků	30
4.2.1 Návštěvnost jednotlivých institucí	31
4.3 Formy cestovního ruchu	35
5. SWOT analýza	37
5.1. Metodika SWOT analýzy	37
6. Závěr	39

1. Úvod

Strategie rozvoje cestovního ruchu ve městě Slatiňany 2022 – 2027 (dále jen Strategie CR) vychází ze strategických dokumentů města, které byly postupně schvalovány orgány města Slatiňany, dále z vlastního šetření a dalších relevantních podkladů.

Strategie CR je rozdělena do několika částí. Nejdříve jde o analytickou část mapující nabídku a poptávku cestovního ruchu a také stávající předpoklady a potenciál cestovního ruchu a zahrnující institucionální zajištění. Analýza vyústí ve SWOT analýzu, která shrnuje základní zjištění analytické části. Návrhová a implementační část obsahuje aktuální strategii cestovního ruchu do roku 2027 ve formě cílů, rozvojových opatření a aktivit.

1.1 Metodická východiska

Zpracování Strategie CR pro město Slatiňany a okolí vychází ze zákona č. 128/2000 Sb., Zákon o obcích (obecní zřízení) na základě, kterého byla obcím svěřena do samostatné působnosti možnost rozvoje odvětví cestovního ruchu na svém území na základě k tomu stanové koncepce s tím, že obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Při zpracování dokumentu byly použity platné metodické postupy pro tvorbu strategických dokumentů cestovního ruchu, mezi které patří zejména Doporučený metodický postup tvorby strategických dokumentů v turistice Ministerstva pro místní rozvoj ČR a agentury CzechTourism. Ohledy byly brány i na Metodiku tvorby veřejných strategií a mezinárodní doporučení pro tvorbu strategických dokumentů cestovního ruchu Světové organizace cestovního ruchu (UNWTO) a Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD). Strategie rozvoje cestovního ruchu byla vytvořena s pomocí využití primárních i sekundárních zdrojů ve spolupráci města Slatiňany, neziskového a soukromého sektoru, odborné i laické veřejnosti a dalších zainteresovaných stran, zejména aktérů CR. Dílčí kroky a návrhy byly projednávány v pracovní skupině, která byla pro potřeby zpracování ustavena na úrovni města. **Dalšími materiály, které byly pro tvorbu koncepce využity jsou tyto:**

- Krizový akční plán cestovního ruchu 2020 - 2021 (Ministerstvo pro místní rozvoj)
- Strategie cestovního ruchu Pardubického kraje 2016 – 2020 (nahrazena níže uvedenou)
- Strategie rozvoje Pardubického kraje 2021–2027 (kap. Cestovní ruch, str. 34)
- Marketingový plán Turistické oblasti Chrudimsko-Hlinecko na období 2018-2023
- Operativní strategický dokument Marketingový akční plán 2021 Turistické oblasti Chrudimsko-Hlinecko
- Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Chrudimsko 2014-2020 (kap. 2.1.7)
- Koncepce cyklo a in-line turistiky v Pardubickém kraji

1.1.1 Soulad Strategie rozvoje cestovního ruchu

Soulad Strategie CR pro město Slatiňany se strategickými dokumenty byl zajišťován v koordinaci s aktuální Strategii cestovního ruchu Pardubického kraje 2016 – 2020, kterou nahrazuje Strategie rozvoje Pardubického kraje 2021 – 2027 (kap. Cestovní ruch, str. 34). Ten sám o sobě představuje základní zastřešující a koncepční dokument strategického plánování na úrovni kraje. Strategie CR pro město Slatiňany se o tento dokument opírá, vychází z něj a respektuje jím definovaný rámec pro rozvoj cestovního ruchu na území kraje.

Předložený dokument je též v souladu i s dalšími strategickými dokumenty kraje. Především jde o Konceptci cyklo a in-line turistiky v Pardubickém kraji a s vytvořenými produkty cestovního ruchu, mezi které patří například: Po stopách koňských kopyt, Evropská stezka hradů a zámků a další.

Dokument vychází také z Marketingového plánu Turistické oblasti Chrudimsko-Hlinecko na období 2018-2023. Dokument řeší turistickou oblast Chrudimsko – Hlinecko, jejíž součástí jsou i Slatiňany a okolí. Dokument řeší přírodní atraktivity, realizační předpoklady, selektivní předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu, analyzuje poptávku po cestovním ruchu a stanovuje strategické cíle dalšího rozvoje.

Dokument také reflektuje strategické záměry obsažené v platné Konceptci státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2021–2030 a zní plynoucí doporučení v oblasti cestovního ruchu. Během zpracovávání Strategie rozvoje cestovního ruchu byly také vzaty v potaz požadavky obsažené v Kategorizaci organizací destinačního managementu.

Prvním krokem bylo na základě zpracované analytické části a SWOT analýzy definovat hlavní kritické a problémové oblasti, na jejichž řešení bude rozvoj cestovního ruchu v turistickém regionu města Slatiňany okolí závislý. S ohledem k šíři problematiky cestovního ruchu a provázanosti s dalšími rozvojovými okruhy byla snaha zohlednit v rámci jednotlivých problémových oblastí všechny aspekty.

1.1.1.1 Cestovní ruch obecně

Cestovní ruch představuje komplexní hospodářské odvětví, jež zásadním způsobem ovlivňuje zaměstnanost, platební bilanci a socioekonomický rozvoj regionů, podílí se na tvorbě hrubého domácího produktu, má vliv na příjmy místních rozpočtů a podporuje také investiční aktivitu v území. I přes stávající problémy s pandemií koronaviru je ve světovém měřítku cestovní ruch stále považován za odvětví budoucnosti. S jeho rozvojem je mimo jiné spojován silný multiplikační efekt, který přináší přidanou hodnotu do území.

Cestovní ruch s na něj navazujícími odvětvími, zejména dopravou, se však podílejí i na nepříznivých dopadech lidské činnosti na životní prostředí. Stává se, že zvýšený počet turistů/návštěvníků v případě chráněných přírodních či urbánních lokalit, často vede k poškozování daného prostoru. Základním cílem cestovního ruchu proto není jen přilákat co největší počet turistů/návštěvníků do regionu a zvýšit objem příjmů směřujících do území, ale též snižovat zranitelnost území a optimalizovat efektivní využívání jeho potenciálu, to vše v souladu s konceptem udržitelného rozvoje cestovního ruchu.

Strategie rozvoje cestovního ruchu ve městě Slatiňany a okolí na období 2023–2027 je strategickým a koncepčním dokumentem, který nastavuje efektivní model rozvoje, řízení a propagace cestovního ruchu na území města Slatiňany a okolí. Za základní východisko

pro tvorbu strategie je považována Analytická část, jež shrnuje a analyzuje stav cestovního ruchu v město a v okolí, shromažďuje základní poznatky o cestovním ruchu v regionu (poptávku, nabídku a podobně). Dalším předpokladem pro udržitelný a žádoucí rozvoj cestovního ruchu je nastavení Návrhové části. Ta stanoví rozvojovou vizi spolu s cíli a na ně navazující opatření.

1.2 Shrnutí úvodní části

Analytická část je první částí Strategie CR. Jde o analytický dokument, který popisuje a charakterizuje oblast města Slatiňany a jeho širšího okolí v rozsahu, který je nezbytný pro vytvoření výchozí základny poznatků, ze které bude vycházet strategie dalšího rozvoje. Cílem analýzy nebude obširný a vyčerpávající přehled všech aspektů cestovního ruchu ve městě Slatiňany a okolí, ale jejich výběr, provázání a zevšeobecnění s cílem popsat dané území. Smyslem není přinést ohromující a nové informace, jako spíše shromáždit a představit nejdůležitější základní data a poznatky z různých zdrojů (sociologický průzkum, oborové analýzy, existující strategické a koncepční dokumenty místní a vyšší úrovně, statistická data a další zdroje) a zpracovat jejich kompilaci a aktualizovat je.

V průběhu prací na analytické části strategie byla uskutečněna analýza statistických dat a dalších dat z veřejně dostupných informačních zdrojů. Taktéž byly zanalyzovány všechny dostupné a aktuální koncepční, strategické a rozvojové dokumenty kraje, jež byly doplněny o výstupy a informace pocházející z průzkumu realizovaných u: aktérů CR – subjektů, které z většiny poskytují/ovaly služby v CR; subjektů působících/obily v cestovním ruchu a také náhodně zastižených návštěvníků města Slatiňany a jejího širšího okolí. Shromážděné a zjištěné poznatky byly doplněny o podklady z městského úřadu Slatiňany.

2. Sociodemografická analýza

Město Slatiňany se nachází v Pardubickém kraji v okrese Chrudim. V okruhu 20 km jsou města Chrudim, Heřmanův Městec, Pardubice. Město je tvořeno 4 katastrálními územími: KÚ Kunčín, KÚ Slatiňany, KÚ Trpišov, KÚ Škrovád. Město je založeno podél průjezdné komunikace, náměstí zcela chybí. Městem protéká řeka Chrudimka. Ve městě se nachází Státní zámek Slatiňany obklopený zámeckou zahradou a Hřebčín Slatiňany. V širším okolí města se nachází Švýcárna, muzeum starokladrubského koně, hradu Kočičí hrádek či rozhledna Na Chlumu. Z přírodních atraktivit lze zmínit krajinnou památkovou zónu (KPZ) Slatiňansko – Slavicko, Chráněnou krajinnou oblast (CHKO) Železné hory, Národní geopark Železné hory, oblíbenou oblast Podhůra, Kochánovické rybníky a bývalé lomy ve Škrovádu. Z pohledu cestovního ruchu se jedná o místo se zajímavým potenciálem přírodních i kulturně-historických hodnot.

2.1 Základní údaje o zájmovém území

Název: Slatiňany

Sídlo: T. G. Masaryka 36, Slatiňany

Katastrální území: Slatiňany, 749796

Zastoupená: MVDr. Ivanem Jeníkem, starostou

IČ: 00270920

Tel: 469 681 102

e-mail: mesto@slatinany.cz

web: www.slatinany.cz

První písemná zmínka o městě Slatiňany pochází z roku 1294. Největší nárůst počtu obyvatel lze pozorovat v období let 1971–1981, což bylo způsobeno výstavbou bytových domů ve městě, tím i větším počtem přistěhovaných osob a s tím souvisejícím i vyšším počtem narozených dětí. Další období vyššího nárůstu počtu obyvatel bylo období 2001–2011, které souviselo s další výstavbou bytových domů a hlavně rodinných domů na území města.

Rok	Počet obyvatel
1971	3 593
1981	3 961
1991	3 997
2001	3 985
2011	4 213
2021	4 086

Zdroj ČSU

Z pohledu rozložení obyvatel v jednotlivých částech města lze konstatovat, že nejvíce obyvatel žije v centrální části ve Slatiňanech, což je středisková část města, hlavní centrum včetně městského úřadu, lékařských služeb, obchodu, restaurací, služeb, bankomatu a kulturního dění.

Počet obyvatel v jednotlivých místních částech k 31. 10. 2020

Místní část	Počet obyvatel
Slatiňany	3 203
Škrovád	497

Trpišov	227
Kunčí	185
Kochánovice	6
Celkem	4 118

Zdroj Registr obyvatel

Z pohledu věkové struktury obyvatel má největší podíl na složení věková skupina 40–44 let, což odpovídá i věkovému složení celé České republiky.

Silnice a komunikace

Městem Slatiňany je veden územní průtah silnice I/37 a to prostřednictvím třídy T. G. Masaryka, směry na Pardubice a Žďár nad Sázavou. Další významnou komunikací je silnice II/308 (ul. Vítězství), která je na I/37 napojena mimoúrovňovou křižovatkou. Mezi páteřní místní komunikace (s dopravní funkcí B) patří zejména ulice Nádražní, Švermova, Tyršova, Neumannova – Školská, Čechova a v poslední době dle hustoty provozu i Škrovádská. Ve Škrovádě pak úsek z návsi přes most k „téčku“ a od seníku kolem Třešňovky ke Klapačce. V Trpišově silnice na Práčov a v Kunčí silnice z návsi kolem rybníku Mazánek.

Cyklistická doprava

Slatiňany jsou napojeny na cyklostezku z Chrudimi, která však po městě pokračuje po běžných ulicích.

Hromadná doprava

Městem Slatiňany prochází několik regionálních autobusových linek z okolních obcí a měst do Chrudimi (Trhová Kamenice, Hlinsko, Orel, Miřetice). Linka 620705 Šiškovice-Chrudim obsluhující místní části Trpišov, Škrovád a Kunčí má nejbližší k MHD. Díky silnici I/37 ve Slatiňanech zastavovaly také dálkové autobusové linky (Znojmo, Brno, Hradec Králové, České Budějovice, Špindlerův Mlýn atd.).

Slatiňany leží na železniční trati 238 Rosice nad Labem – Havlíčkův Brod. Ve městě je jedno nádraží na východním okraji města. Nejčastějšími cíli jsou Chrudim, Pardubice (přestup na tři hlavní trasy Praha, Ostrava a Brno), Rosice nad Labem (přestup na Hradec Králové) a Hlinsko.

Občanská vybavenost

Mezi občanskou vybavenost patří mateřská škola, základní škola, prodejny potravin a dalšího zboží, plovárna, atletický ovál a fotbalové hřiště v areálu Spartaku, sportoviště pro děti a mládež u ZŠ, venkovní posilovna Monaco, venkovní hřiště Trpišov, tribuna, sportovní hala s ubytovnou, tenisové kurty, areál Sokola, stravovací služby a ubytovací služby. Obec je plynofikována, má vlastní ČOV a kanalizaci, kabelový rozvod televize, veškeré elektrické a telefonní rozvody byly uloženy pod zem. Má hasičskou zbrojnici.

V těsné blízkosti města se nachází vodní nádrž Seč na řece Chrudimce, která slouží mimo jiné k rekreaci.

3. Zpracování strategie rozvoje cestovního ruchu ve městě Slatiňany a okolí

Strategie je v souladu s Krizový akčním plánem cestovního ruchu 2020–2021 (Ministerstvo pro místní rozvoj). Na místní úrovni je strategie v souladu se Strategií cestovního ruchu Pardubického kraje 2016–2020, která je nahrazena Strategií rozvoje Pardubického kraje 2021–2027 (kap. Cestovní ruch, str. 34), Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Chrudimsko 2014-2020 (kap. 2.1.7) a Konceptí cyklo a in-line turistiky v Pardubickém kraji

Z hlediska destinačního managementu spadá město Slatiňany do oblasti, kde působí Destinační společnost v rámci Pardubického kraje. Turistickou oblast Chrudimsko-Hlinecko zastřešuje organizace destinačního managementu Chrudimsko-Hlinecko, z.s. Strategie vychází tedy i z dokumentů:

- Marketingový plán Turistické oblasti Chrudimsko-Hlinecko na období 2018-2023
- Operativní strategický dokument Marketingový akční plán 2021 Turistické oblasti Chrudimsko-Hlinecko

Základem pro vyvážený rozvoj cestovního ruchu je vytvoření kvalitní koncepce pro toto území s ohledem na možnosti vzájemné spolupráce s relevantními partnery a ve vazbě na již realizované nebo připravované aktivity a projekty z oblasti cestovního ruchu. Zohlednit je také třeba aktivity širšího turistického regionu na území Pardubického kraje.

Prvním krokem bylo na základě zpracované Analýzy potenciálu cestovního ruchu a SWOT analýzy definovat klíčové oblasti, na jejichž řešení bude rozvoj cestovního ruchu obce zaměřen. Vzhledem k šíři problematiky cestovního ruchu a jeho provázanosti s dalšími rozvojovými okruhy byla snaha zohlednit v rámci jednotlivých klíčových oblastí všechny aspekty.

4. Analýza území města Slatiňany a okolí

4.1. Hodnocení území z hlediska potenciálů pro cestovní ruch

Vlastní analýza potenciálu cestovního ruchu obsahuje obecný přehled přírodního a historického bohatství a také základní a doplňkové infrastruktury cestovního ruchu v území. Vzhledem k obsahu zadání zaměřeného na koncepční dokument bylo využito již zpracovaných analytických informací z realizovaných dokumentů (např. Územní plán, nebo Strategický plán města Slatiňany na období 2022–2027, které obsahují dostatek potřebných informací.

V této kapitole jsou podrobně rozepsány hlediska, z kterých lze nahlížet na nabídku pro cestovní ruch.

4.1.1. Slatiňany jako turistická destinace

Město Slatiňany se může pyšnit mnoha přírodními zajímavostmi i lidskými výtvy, které z lokality učinily oblíbené výletní místo již v počátcích rozvoje turistického ruchu na konci 19. století. O tehdejší přitažlivosti místa svědčí i fakt, že jej za své letní sídlo vybrala jedna z nejpřednějších aristokratických rodin tehdejší monarchie – knížata z Auerspergu, svou letní vilu si zde postavil také hrabě ze Stadion-Warthusenu. Slatiňany byly postupně spojovány i s předními osobnostmi v oblasti kultury, jakými byli básník Jaroslav Vrchlický, prozaik a novinář Jaromír John, spisovatelka Marie Kyzlinková, malíři Franz Reichmann a Jan Kokeš, architekti rodu Schmoranzů, ředitel Národního divadla Gustav Schmoranz, nebo na poli vědy hipolog profesor František Bílek a mnoho dalších. K oblíbenosti Slatiňan a povědomí o nich přispívala nejen přítomnost urozené společnosti či významných osobností, ale i desítky vydaných pohlednic, zřízené výletní restaurace Monaco a Kometa na Podhůře, upravený a čistý vzhled města, rozvíjející se nabídka služeb a četná odpočinková místa v krajině. Největší devizou Slatiňan ale byla bezesporu poloha, udržovaná kulturní krajina a návaznost na lesní komplexy jako protiváha městských prostředí doby průmyslové revoluce. Ta však byla hybnou silou nejen pokroku, ale také cestovního ruchu, neboť do Slatiňan přivedla železnici, po které začaly proudit první návštěvníci. A právě zachovaná příroda, bohaté kulturní dědictví, společenské a sportovní aktivity i dnes představují zásadní lákadlo pro obyvatele blízkých měst, jako jsou Chrudim či Pardubice, neboť ve Slatiňanech pomyslně končí převážně bezlesá a intenzivně zemědělsky obdělávaná oblast s velkou koncentrací sídel a začíná zvlněná krajina postupně stoupající na hřebeny Železných hor s řidším osídlením a velkým zastoupením lesních ploch. O upravenosti obce, která dbá na svůj vzhled, se dočteme v různých průvodcích a zápisech, včetně zprávy k žádosti o povýšení Slatiňan na město z roku 1925, která hodnotí obec velmi kladně. Povýšení na město se ale Slatiňany dočkaly až o mnoho let později, roku 1971. Dnes jsou Slatiňany středně velkou obcí s výbornou dopravní dostupností, dobrou nabídkou služeb, a především velkým potenciálem pro rozvoj turistického ruchu do budoucna.

4.1.1.1. Obecná charakteristika destinace

Slatiňany nabízí poměrně širokou škálu atraktivit, které mohou do města nalákat značné množství návštěvnické veřejnosti. Synergickým efektem rozvoje turistického ruchu je nejen prezentace a zvýšení prestiže lokality, ale také ekonomický přínos a rozvoj pracovního trhu. V následujících odstavcích je uveden soupis stávající nabídky a také možnosti k rozvoji cestovního ruchu ve Slatiňanech.

Přírodní atraktivita – primární nabídka

Slatiňany jsou usazeny na rozhraní dvou typů krajin – mezi Polabskou nížinu na severu a Železné hory na jihu. Zdejší krajina je jedním z velkých lákadel pro trávení volného času nejen rezidentů, ale také široké veřejnosti z rovinaté a bezlesé oblasti Chrudimska a Pardubicka. Zájmové území kombinuje pozemky pro zemědělskou prvovýrobu, lesní porosty, ovocné sady, rybníky a jejich příslušenství, síť komunikací včetně doprovodných

alejí a stromořadí s dobře volenou urbanistickou strukturou sídla. Dochovaná historická krajinná struktura odráží tradiční způsob hospodaření v daném území, který byl ověřen během života několika generací, pozměňuje se v souvislosti s rozvojem technologií, dopravy, životního způsobu, ale přesto obraz krajiny zůstává harmonický. Hodnotu území vyzdvihují hned tři plošné chráněné oblasti:

1. *Krajinná památková zóna (KPZ) Slatiňansko – Slavicko*

Krajinná památková zóna byla vyhlášena v roce 1996 a společně s Kladrubským Polabím (vyhlášeno 2015) jsou jedinými KPZ v Pardubickém kraji. Cílem KPZ Slatiňansko – Slavicko je ochrana lovecké komponované krajiny postupně utvářené hospodařením knížecí rodiny Auerspergů s bohatým vlivem Anglie, s řadou staveb a odpočinkových míst, hlubokými lesy a zachovalými přírodními a kulturními památkami. Jejím základem je rozsáhlá obora zahrnující lesní porosty kolem návrší Hůry a sahající jižním směrem až za údolí Chrudimky. Obora i sousedící krajina byla formována od 18. století nejen pro lovecké využití, ale v širším smyslu jako možný výletní cíl. Poměrně záhy byla zpřístupněná veřejnosti a představuje tak raný příklad rozvoje turistiky. V oboře stála řada doprovodných staveb, dnes jen zčásti zachovaných, např. okrasný statek Švýcárna, miniatura hradu Kočičí hrádek či rozhledna Na Chlumu. Krajina byla komponovaná v duchu anglické krajinářské školy jemným, nenápadným způsobem tak, aby působila přirozeně a nenuceně. Novověké krajinářské úpravy byly přirozeně zasazeny do kulturní krajiny mnohem starší, zformované zejména středověkou kolonizací, resp. transformací ještě dávnějšího osídlení ve 13. století. Struktura osídlení, rozvrh obdělávaných či zalesněných ploch do značné míry vycházejí ještě ze středověku, byť se krajina v pozdějších staletích organicky vyvíjela. Její *genius loci* a postupný přechod od panského sídla přes zámeckou zahradu, park a oboru do přirozeného lesa je v rámci České republiky velmi unikátní především svou zachovalostí s nepříliš velkými novodobými zásahy.

2. *Chráněná krajinná oblast (CHKO) Železné hory*

CHKO Železné hory je chráněné území o rozloze 284 km² vyhlášené v roce 1991 za účelem ochrany nejcennějších částí Železných hor, které představují řídko osídlenou a zalesněnou krajinu s hluboce zaříznutými říčními údolími, širokými nivami a skalními výchozy. V oblasti se nachází 27 maloplošných zvláště chráněných území – jedna národní přírodní rezervace, jedna národní přírodní památka, 15 přírodních rezervací a 10 přírodních památek s širokou biologickou rozmanitostí. Do zájmového území CHKO zasahuje svou severní částí s mírně skloněným reliéfem ke Slatiňanům, a to především lesnatým komplexem vrchu Hůra představující po druhé světové válce odplocenou část Slavické obory. Nejcennější lokalitou jsou zde kochánovické rybníky s litorálními ekosystémy, mokřadními loukami a vlhkomilnými křovinami. Z důvodu ochrany vzácných obojživelníků kuňky ohnivá a čolka velkého zde byla vymezena Evropsky významná lokalita Kochánovické rybníky a tůň. Přírodovědně hodnotná je i blízká dubohabřina na skalnatém svahu u vyhlídkové věže Na Chlumu.

Přírodní památka Hrobka se nachází mimo CHKO východně od Trpišova. Byla zřízena k ochraně suchomilné květeny na jižní lesostepní stráni nad Okrouhlickým potokem. Rostou

zde například bělozářka větvitá, kokořík mnohokvětý, šalvěj přeslenitá nebo hvozdík kartouzek.

Živou tepnou území je řeka Chrudimka. Nad její hladinou lze zahlédnout ledňáčka říčního, zajímavý je hojný výskyt drobné ohrožené ryby vranky obecné.

3. *Národní geopark Železné hory*

Nejmladší ze tří chráněných území vzniklo v roce 2012 a jeho posláním je zachování zejména geologického dědictví regionu. Železné hory jsou geologicky velmi pestré a významné území, na kterém se lze během dvou až tří dnů seznámit s historií Země starou téměř 700 milionů let. Geologické bohatství této oblasti, zahrnující éry od prvohor až po čtvrtohory, přibližuje síť vzájemně propojených naučných stezek a cyklostezek a informačních tabulí.

4. *Další lokality*

Mezi cenné menší lokality s turistickým, a především rekreačním a odpočinkovým potenciálem lze zařadit Třešňovku, na níž navazují turisticky oblíbené rekreační lesy Podhůra. Zajímavou lokalitou, která by v budoucnu mohla zaujmout přední místo ve sportovní a turistické oblasti jsou bývalé lomy ve Škrovádu, odkud pochází stavební materiál na řadu významných staveb v okolí a který do jisté míry také utváří identitu Slatiňan.

Zhodnocení:

- **příznivé klima**
- **klidné prostředí, čistá příroda, malebná krajina**
- **rozsáhlé lesy, louky a velké množství rybníků**
- **geologické, historické zajímavosti**
- **blízkost krajského a okresního města**

4.1.2. Ekonomické hledisko

Přímo ve městě Slatiňany působí řada průmyslových a stavebních firem, které také napomáhají zajistit vysokou zaměstnanost obyvatel města. Pracovní příležitosti přímo ve Slatiňanech zabezpečují místní firmy. K těm významnějším patří např. KOBIT THZ-CZ Slatiňany, Recycling Slatiňany, N.O.P.O.Z.M. Slatiňany, ARKOV, Hřebčín Slatiňany, POHL ocelové konstrukce, Stavební huť Slatiňany, DSS Slatiňany.

Část obyvatel vyjíždí za prací do blízké Chrudimi nebo do Pardubic, kdy doba vyjíždky není časově náročná. Menší část obyvatel vyjíždí za prací do vzdálenějších míst kraje nebo republiky. Míra nezaměstnanosti ve městě je nižší než míra nezaměstnanosti v celé České republice. Od roku 2010 do roku 2018 míra nezaměstnanosti každoročně klesala. V roce 2010 to bylo 10,3 %, v roce 2018 1,8 %, což je pokles 8,5 % v průběhu 9 let. V roce 2019 se míra nezaměstnanosti v našem městě opět nepatrně zvýšila na 2,4 %.

Dostupnost a počet pracovních příležitostí zabezpečuje právě nízkou míru nezaměstnanosti obyvatel Slatiňan.

Z pohledu zemědělství se jedná o přechodový typ mezi krajinou lesní a zemědělskou. Zemědělská krajina může být definována s výraznou dominancí kulturních biotopů (pole,

louky, pastviny, ovocné sady, vinice, chmelnice, vesnická sídla). Krajina lesní se v řešeném území nachází v jihozápadní části území s dominantním uceleným komplexem lesů Hůra.

Zhodnocení:

- **ekonomicky stabilní obyvatelstvo**
- **nízká míra nezaměstnanosti**
- **potenciál pro rozvoj služeb**

4.1.3. Historické hledisko

Historie města Slatiňany a postupné přetváření zdejší krajiny je spjata se zámeckou budovou a jejími bývalými majiteli. První zmínka o Slatiňanech je již z roku 1294, v následujících šesti staletích prošly rukama mnoha různých aristokratických rodin, ale nejzásadnější bylo působení knížat z Auerspergu. Od poloviny 18. století byl mnohokrát z jejich popudu přestavěn zámek, stáje, zřízeny mnohé továrny zaměstnávající zdejší obyvatele, budovány bytové domy a postupně proměňována krajina v duchu anglické krajinářské tvorby. Z jejich aktivit a odkazu dodnes těží jak město, tak různé organizace i fyzické osoby. Více informací v části 4.1.1. případně v monografii o Zámku Slatiňany (BUŠTA, Jaroslav, Adéla BUŠTOVÁ, Michal KONEČNÝ a Radek RYŠAVÝ. Zámek Slatiňany. Druhé aktualizované vydání. Sychrov: Národní památkový ústav, územní památková správa na Sychrově, 2021. ISBN 978-80-906784-3-9

Kulturně-historické atraktivity – primární nabídka

1. *Zámek se zahradou*

Zámek a zahrada tvoří jednu z hlavních turistických destinací v lokalitě. Více než šest století historie města je pevně spjata s osudy tvrze, později zámku a jeho obyvatel. Nejvíce pak s knížaty z Auerspergu, kteří byli majiteli po téměř dvě staletí do roku 1942. Zámek je majetkem ČR a spravován Národním památkovým ústavem, příspěvkovou organizací Ministerstva kultury ČR. V roce 2001 byl zámek i zahrada prohlášen za národní kulturní památku (jediná ve Slatiňanech, jedna z 19 v Pardubickém kraji), tedy památku více než regionálního významu. Areál prošel v letech 2017-20 zásadní revitalizací a rekonstrukcí z prostředků EU. Prezentace zámku je vedena na několika liniích, a to jako aristokratické sídlo s bohatě zařízenými interiéry a příběhem knížecího rodu Auerspergů. Dále je prezentována zahrada jako dílo zahradního umění konce 19. století s vlivem anglické krajinářské školy. V současné chvíli je také připravena a zahájena postupná obnova unikátního Hipologického muzea v severním křídle zámku. Od roku 2020 je zámek přístupný kromě hlavní turistické sezóny (duben až říjen) celoročně (listopad–březen) se zimní expozicí.

2. *Hřebčín se starokladrubskými vraníky*

Hřebčín ve Slatiňanech vznikl jako stáje knížete Františka Josefa z Auerspergu k chovu různých plemen koní ke sportovnímu využití. Od roku 1945 je hřebčín majetkem státu, nyní spravován Národním hřebčínem Kladruby nad Labem, příspěvkovou organizací Ministerstva zemědělství ČR. Objekt prošel rekonstrukcí v 90. letech 20. století, v roce 2020 bylo otevřeno nové návštěvnické centrum hřebčína. Objekt je prezentován jako místo s chovem starokladrubských vraníků (75. výročí jejich chovu ve Slatiňanech v roce

2020), kteří jsou prohlášeni za jedinou živou kulturní památku v ČR (vedle starokladrubských běloušů chovaných v Kladrubech nad Labem, kteří jsou národní kulturní památkou). V závěru roku 2020 byla dokončena obnova kryté jezdecké haly s venkovní kolbiště s tribunou pro 500 diváků. Prohlídka hřebčína s průvodcem zahrnuje stáj plemenných hřebců, stáj klisen, kde jsou v jarních měsících k vidění hřibata, kočárovnu, historickou sedlovnu rodu Auerspergů a výcvikové středisko. Hřebčín je přístupný během turistické sezóny od dubna do září.

3. Švýcárna

Švýcárna byla vybudována v polovině 19. století jako okrasný statek doplňující auerspergské letní sídlo za Vincence Karla z Auerspergu, inspirovaného jeho cestou do Anglie v roce 1837. Jejím cílem bylo ukázat zámeckým princům a princeznám chov dobytka, ovcí, péči o zvířata, prezentovat jejich hospodářské využití a zároveň nabídnout místo k odpočinku a hrám společně s nedalekým Kočičím hrádkem. Švýcárna je dnes v majetku Města Slatiňany a nabízí stálou expozici, která návštěvníky ve stručnosti provede historií chovu starokladrubských koní, města Slatiňany i samotné Švýcárny. Ve vitrínách jsou k vidění sbírky bičů, sedel, chomoutů, atd. V sále se promítají filmy o starokladrubském koni a jeho životě. V interaktivním sále v prvním patře zkouší děti s rodiči sedlat a uzdit, nebo vyzkoušet jak se sedí v kočáře. Venkovní areál je doplněn o herní prvky pro nejmenší. Švýcárna je přístupná od dubna do října a v období adventu.

4. Ostatní

Mezi další kulturní památky lze v zájmovém území nalézt:

- kostel sv. Martina – gotický kostel, barokně přestavěný, regotizovaný podle plánů slatiňanského architekta Františka Schmoranze s farou
- Kočičí hrádek – miniatura gotického hrádku s věžemi a hradbami vybudovaná před rokem 1896 na křemencové skalce za zámeckým parkem, budován z popudu kněžny Vilemíny z Auerspergu
- v intravilánu obce i v okolní krajině se také nalézají řada drobných pamětihodností, jako jsou sochy, kříže či pamětní desky. Příkladem mohou být křížky nad Škrovádem, sloup se sochou Spasitele u kostela, sochy sv. Jana Nepomuckého u kostela a ve Škrovádě, pomník obětem II. světové války, mariánský sloup a pamětní deska Jaroslava Vrchlického od Otokara Španiela
- stranou turistických tras stojí evangelický hřbitov v Kunčí, kaplička na návsi v Trpišově, evangelický kostel ve Slatiňanech (nejsou prohlášeny za kulturní památky)

Zhodnocení:

- široká nabídka (zámek, hřebčín, památky v přírodě)
- bohatá historie
- vhodné místo pro pěší turistiku
- tradiční místo chovu koní

4.1.4. Kulturní hledisko

Společenskými a kulturními centry jsou bezpochyby blízká velká města – krajské město Pardubice a město Chrudim. Slatiňany jako nejmenší ze jmenovaných měst přesto nabízí pestrou paletu kulturního a společenského vyžití. Kulturní a společenské akce ve městě organizují nejen primární kulturně-historické atraktivity (zámek, hřebčín, Švýcárna), ale také TIC, různé spolky, soubory, sdružení a zájmové organizace. Nutno podotknout, že akce pořádané spolky a zájmovými organizacemi jsou především pro rezidenty a obyvatele z okolních obcí, ačkoli účast nerezidentů je vítána, propagace a dosah těchto akcí zůstává spíše regionální.

Mezi místní organizace pořádající společenské akce patří například sokolové (cvičení pro různé věkové kategorie, koncerty, zábavy, plesy, taneční, nemalou součástí je činnost Národopisného souboru Formani a Dětského folklórního soubor Sejkorky), chovatelé (tradiční je výstava drobného zvířectva či ples), rybáři (starají se o rybníky a vodní toky, výlovy, rybolov), myslivci (pečují o lesní zvěř a krajinu, pořádají hony), skauti (vracejí mezi mládež skautské tradice, výpravy, výšlapy, tábory), robíci (dětská organizace podporující turistiku, táboření, ochranu přírody), hasiči (důležitá složka města zajišťující nejen bezpečnost v oblasti požární ochrany, ale podílí se také na osvětové a edukační činnosti a práci s mládeží, ve Slatiňanech dobře vybavená jednotka SDH velmi často doplňuje profesionální hasiče z nedaleké Chrudimi), svaz diabetiků (vedou osvětovou činnost hlavně ve zdravotnictví, pořádají rekondiční pobyty, výlety, Dny zdraví). Aktivní jsou také senioři z Domu s pečovatelskou službou.

Velkým iniciátorem kulturní akcí ve městě je již po mnoho let městská knihovna a infocentrum – např. veřejná knihovna podporující čtenářství, pořádá besedy pro děti, pasování prvňáčků na čtenáře, v gesci je tradiční akce „Laskavé večery“ (hosté jsou z řad básníků, umělců, zpěváků různých žánrů), besedy o cestování (přednášející přijíždějí z různých koutů republiky s poutavým vyprávěním z cest doplněným krásnými fotografiemi). Mezi další oblíbené akce patří například výstava hub, písničky nejen pro seniory, loutkové pohádky, městský ples, dětský den na plovárně, Vánoční jarmark). K neznámějším akcím ve městě patří celodenní Slatiňanské pozastavení spojující tradice, kulturu a koně – tolik typické pro Slatiňany. Kulturní akce pořádané v turistické destinaci jsou zaměřeny na všechny věkové kategorie.

Hřebčín k pořádání kulturních akcí využívá nově modernizované kolbiště či zrekonstruovanou jezdeckou halu. Mezi jím pořádané akce patří závody spřežení, v dámských sedlech, skokové závody či třeba Velký jezdecký den.

Zámek a zámecká zahrada jsou také dějištěm tradičních kulturních a společenských akcí. Mezi ně lze zařadit speciální prohlídky zámek, zahradou, hrané kostýmované prohlídky pro rodiny s dětmi nebo Rodinné odpoledne v zahradě (společně se slatiňanským divadelním spolkem Acord), noční prohlídky či divadelní přestavení nebo koncerty pod širým nebem v zámecké zahradě. Zámek se také připojuje k celorepublikovým akcím, jakými jsou Hradozámecká noc, Víkend otevřených zahrad, Dny evropského dědictví, Mezinárodní den památek apod.

Švýcárna jako Interaktivním muzeem starokladrubskeho koně se zaměřuje především na dětského návštěvníka. V prostorách se konají různé akce, mezi které patří přednášky,

pohádky, tvořivá odpoledne o Velikonocích nebo například Adventní čtvrtky před Vánoce.

Sportovních aktivit je ve městě také nepřehledné množství, a to díky rozlehlému sportovnímu zázemí – víceúčelovému areálu SK Spartak či TJ Sokol. Zastoupen je fotbal, atletika, tenis a další. V letních měsících je v provozu plovárna s bazénem, brouzdalištěm, fit parkem i hřištěm na beach volejbal.

Součástí kulturního života je také množství kulturních památek, které lákají nejen různými druhy stálých expozic, ale také pořádáním kulturních akcí, jak bylo popsáno výše. Dobrý stavebně technický stav a prezentace kulturního dědictví jsou lákadlem pro množství návštěvníků a jejich zachování je důležité nejen pro společenskou prestiž místních obyvatel, ale také pro rozvoj cestovního ruchu. Slatiňany mohou těžit z prostředí krajinné památkové zóny Slatiňansko-Slavicko, v níž se nachází jedna národní kulturní památka – zámek se zahradou a řada kulturních památek – např. hřebčín, Švýcárna, kostel sv. Martina a další. Zcela jedinečným pak zůstává přítomnost živé kulturní památky, a to starokladrubského vraného stáda koní. S chovem koní je také spojeno v republice unikátní hipologické muzeum v části zámku, které ale v současné době prodělává obnovu a je uzavřeno.

Kulturní akce lze rozdělit na

1. Akce pořádané městem Slatiňany (TIC) - Laskavé večery, besedy o cestování, výstavy, koncerty, jarmark a další
2. Akce NHK – hřebčína Slatiňany (Velký jezdecký den, Dámy v sedle, Jezdecký pohár spřežení, Jezdecký pohár atd.)
3. Akce NPÚ – zámku Slatiňany (Hradozámecká noc, vánoční prohlídky, Víkend otevřených parků a zahrad, Dny evropského dědictví apod.)
4. Akce místních organizací, spolků a soukromých osob

Pro pořádání kulturně-společenských událostí je rozhodující prostor s vhodnou kapacitou. V současné době jsou takové prostory na zámku (kapacita 40 osob), ve Švýcárně (kapacita 50 osob, problematická vzdálenost od města a parkování), Společenský dům (kapacita cca 70 osob). Největším prostorem umožňujícím uspořádat kulturní program je Sokolovna (kapacita 250 osob), která sice vznikla primárně ke sportovním účelům, avšak umožňuje také společenské využití i díky přítomnosti podlaží.

Ostatní aktivity a organizované události

Společenský, kulturní a sportovní život ve Slatiňanech zajišťuje také řada místních sdružení, spolků a organizací, mezi které lze zařadit například následující:

- ROBI a SKAUTI Slatiňany – organizace cílící na aktivní využití volného času dětí a mládeže se zaměřením na ochranu přírody, turistiku, táboření a další zájmové činnosti
- Chovatelé – Okresní výstava drůbeže, exotů a květin, ples, čarodějnice
- SK Spartak Slatiňany – sportovní aktivity – fotbal, volejbal, florbal, pořádání Sportovního plesu, tenis, stolní tenis, atletika, frisbee, nohejbal

- TJ Sokol – práce s veřejností v oblasti sportovních aktivit, tradičně pořádají taneční kurzy, příležitostně koncerty, pohádky, divadla, TJ Sokol zastřešuje také
- Národopisný soubor Formani Slatiňany zpracovává písně, tance a zvyky z východních Čech, převážně z regionů Chrudimska, Hlinceka a Nasavrcka.
- Dětský folklórní soubor Sejkorky zpracovává písně, tance, dětské hry a říkadla z východu Čech a Českomoravské vysočiny
- Divadelní a tábournický soubor POHODA
- Cykloclub T. J. Sokol
- Divadelní spolek Acord, z.s. – sdružuje dětské i dospělé nadšence pro divadlo a hudbu
- Rybáři Slatiňany – práce s veřejností včetně dětí, tradiční rybářské závody v Kunčí, Rybářský ples
- Základní umělecká škola Slatiňany – práce s dětmi v hudebním, tanečním a výtvarném oboru, pořádání koncertů a participace na kulturním programu jiných organizací
- Klub českých turistů – pořádá pravidelné výlety nejen pro členy
- Svaz diabetiků – pravidelné ozdravné pobyty nejen pro členy
- Sbor dobrovolných hasičů Slatiňany – práce s dětmi a mládeží, tradiční hasičské závody
- Domov sociálních služeb – pořádání tradičního Vánočního a Velikonočního jarmarku
- Okrašlovací spolek Škrovád – společenské akce pro děti i dospělé
- Horolezecký oddíl Škrovád

Zhodnocení:

- **bohatý kulturní a společenský život**
- **množství zájmových aktivit a sportů**
- **četnost kulturních, společenských a sportovních akcí**
- **zajímavé nemovité kulturní dědictví – národní kulturní památka, kulturní památky, krajinná památková zóna**
- **atraktivní jedinečné prostředí krajiny s tradicí chovu koní – starokladrubskými vraníky – živá kulturní památka**

4.1.5. Sportovní a rekreační hledisko

Město Slatiňany a okolí jsou vhodné pro sportovní vyžití díky množství turistických tras, cyklotras, hipostezek, naučných stezek. Z dalšího sportovního vyžití lze uvést plovárnu, areál Sokola a další.

1. Značené turistické trasy

Značené trasy KČT

V řešeném území se nachází celkem pět značených turistických tras sledující významné historicko-kulturní a přírodní cíle. Nejdůležitějším bodem pro pěší turistiku je rozcestník mezi zámekem a kostelem, kde se potkává trasa Modrá 1, Žlutá a začíná trasa Zelená. Dalším významným bodem v křížení tras je rozcestník u Kočičího hrádku s trasou Zelenou a začátkem trasy Modré 2, rozcestník u Perného rybníka s trasami Zelená a Žlutá 2, dále okolí Modely a zámku se souběhem tras Modrá 1 a Žlutá a zámecký park se souběhem tras Zelená a Žlutá. Značené pěší trasy se zcela vyhýbají obcím Trpišov a Kunčí. Níže sestavená tabulka uvádí přehled turistických tras a na nich ležící cíle, kterými turista prochází. Tyto cíle nejsou vždy v terénu značeny a turista na ně není ve všech případech upozorněn, ač se jedná o památkový, technický, kulturně-společenský či jinak zajímavý bod. Z hlediska cestovního ruchu a rekreačních aktivit lze za významné považovat trasy Modrá 1, Žlutá 1 a Zelená. Trasy Modrá 2 a Žlutá 2 dotčeným územím prochází jen zčásti, avšak přivádí turistu z jiných lokalit a napojují jej na trasy významné.

Trasa	Název	Zajímavosti
Modrá 1	Vlastivědná stezka krajem Chrudimky – viz. dále	cukrovar, most knížete Auersperga, informační centrum s knihovnou, kostel, zámek, park, Podskála, plovárna, škovádské lomy, mlýn Skály
Modrá 2	Trasa začíná u Kočičího hrádku a návštěvníka vede přes rekreační lesy Podhůra do Rabštejnské Lhoty	Kočičí hrádek, rozhledna Bára, sportoviště
Žlutá 1	Hlavní trasa vedoucí ze zastávek hromadné dopravy – vlakového nádraží a zastávky autobusu Slatiňany – střed k hlavním turistickým cílům a dále přes Třešňovku do lesních porostů bývalé obory do Šiškovic, končí u železniční stanice Bílek u Chotěboře	Slatiňanské nábřeží s pohledem na most knížete Auersperga, zámek, kostel, park, Třešňovka, Vrchlického návrší, Monaco, Kochánovice
Žlutá 2	Trasa začíná za Rabštejnskou Lhotou, sledovaným územím prochází jen částečně, a to lesními porosty bývalé obory, prochází kolem rozhledny Bára a dále do Chrudimi.	Kochánovické rybníky
Zelená	Hlavní spojnice mezi turistickými cíli ve městě a lesními porosty bývalé obory do Rabštejna a dále do Třemošnice	kostel, zámek, hřebčín, zahrada, Švýcárna, Kočičí hrádek, věž Na Chlumu, Kochánovické rybníky

Cyklotrasy

Značení cyklostras je provedeno klasickými žlutými cedulemi (rozcestníky a směrovky) na velmi dobré úrovni umožňující snadnou orientaci v zájmovém území. Místy se trasy nekryjí se skutečným využitím cest pro cyklisty, kdy je volena jiná trasa. Nejvytíženější trasou pro cyklisty je cyklostezka z Chrudimi č. 4112, dále cesta podél řeky směrem v části trasy č. 4113 s navazující turistickou trasou Modrá 1 a přes Škrovád do Svídnice část trasy č. 4177 s navazující turistickou trasou Modrá 1. V zájmovém území je značeno sedm následujících cyklostras, z nichž tři zde začínají/končí.

Číslo	Průběh cyklotrasy	Trasa v zájmovém území
4112	Horní Bradlo → Šiškovice → Trpišov → Slatiňany → Chrudim → Sezemice	Monaco → V Kaštance → Farská ulice → kolem kostela a zámku → Modela → Vrchlického ulice → Na Ostrově
4113	Trhová Kamenice → Lukavice → Kunčí → Slatiňany	Bonet → Jungmanova → Škrovádské nábřeží → Modela
4118	Trpišov (začátek/konec) → Práčov → Zaječice	
4177	Čepí → Orel → Kunčí → Slatiňany → Smrkový Týnec → Samařov	Mlýn ve Sklách → Škrovádské náměstí → Monaco → Kochánovické rybníky
4179	Slatiňany → Sobětuchy → Podhořany u Ronova	parkoviště V Kaštance (začátek/konec) → Sečská ulice
4185	Chrudim → Slatiňany → Rabštejn → Deblov → Pohled	Říště → napříč lesním komplexem → Kochánovické rybníky
4194	Pěšice → Vlčnov → Slatiňany	Švermova → Nádražní → Modela (začátek/konec)

Hipostezky a hipoturistika

Slatiňany jsou již desítky let spojeny s chovem starokladrubských vraníků a koňmi obecně, ve zdejší hřebčíně sídlí také Ústřední evidenci koní pro celou ČR. Pro milovníky koní jsou připraveny značené hipostezky v rekreačních lesích Podhůra (značeno v terénu symbolem podkovy) a možnost projížděk kočárem či předvedení koně v hřebčíně. Zcela mimořádného významu nabývá lokalita v možnostech prezentace hipologie v návaznosti na Hipologické muzeum otevřené v zámku v roce 1950. V současnosti (2021) je muzeum uzavřeno a připravuje se jeho modernizace. Spojení hipologického muzea v zámku s funkčním hřebčínem, živými koňmi a muzeem ve Švýcárně představuje do budoucna velmi zajímavou možnost jedinečné prezentace Slatiňan v rámci celé republiky.

Naučné stezky

Vlastivědná stezka krajem Chrudimky seznamuje s historickými, kulturními a přírodními zajímavostmi na 82 kilometru dlouhé a poměrně náročné trase podél řeky Chrudimky skrze CHKO Železné hory a dále Žďárské vrchy. Využívá dvou značených tras KČT, začíná u železniční stanice Čachnov a končí v Chrudimi. Obsahuje celkem 31 zastavení a informačních tabulí, v řešeném areálu prochází po trase Modrá 1 a nabízí informační tabule s obecnými informacemi o trase, o Slatiňanech, Škrovádě a Lukavické štole.

Naučná stezka Ke Kočičímu hrádku o délce necelé 3 km začíná a končí u jižní vstupní brány zámeckého parku (klapačky). Po trase jsou připraveny úkoly s otázkami a správnost

odpovědi si lze ověřit vždy na následující tabuli. Stezka vede převážně po lesních cestách a z malé části po vedlejší silnici. Trasa prochází kolem Kočičího hrádku, Švýčárny a venkovním dětským hřištěm, Třešňovkou přes návrší Vrchlického a Monaca. Zaměření trasy je vhodné pro rodiny s dětmi, avšak není vhodné pro cestu s kočárkem nebo malými dětskými koly či odrážedly. Silnice, po níž je trasa vedena je sice v kategorii nižší, ale i přesto poměrně frekventovaná s několika nebezpečnými místy.

Naučná stezka Kolem Kochánovických rybníků prochází tříkilometrový lesnatý úsek bývalé obory se sedmi zastaveními věnující se primárně zdejší přírodě. Naučná stezka začíná přibližně na půl cesty mezi Kochánovicemi a Hlubokým rybníkem, prochází pod Tyrolským domem a končí u Smrkové Týnce na hranici zájmového území.

Vilemínina stezka s pěti zastaveními odvádí turisty od zadní parkové brány klapačky přes louky, kolem ovocného sadu směrem k Ferdinandovu vodojemu a dále ke Švýčárně, a to bezpečně mimo silnici. Tato trasa není vyznačena na mapách a vyžaduje nutně údržbu.

Auersperskou krajinou se zlatou podkovou není přímo naučnou stezkou, ale cíleně vytvořený materiál slatiňanského TIC pro návštěvníky, který na třech různě dlouhých trasách seznamuje turistu s místními atraktivitami. Plán s popisem trasy a atraktivit je k dostání v TIC.

2. *Skály ve Škrovádu*

Zajímavou sportovně rekreační příležitost nabízejí bývalé lomy ve Škrovádu, na jejich stěnách vysokých od čtyř do patnácti metrů je možné lezení bez jištění, tzv. bouldrování i lezení s lanem. Cesty jsou osazeny kruhy, skobami, borháky i nýty.

3. *Plovárna*

Plovárna ve Slatiňanech má své kořeny již na konci 19. století, kdy vznikla na základě projektu Jana Schmoranze. V současné době plovárna nabízí:

- Plavecký bazén – 54x26 m s hloubkou od 1 do 1,8 m. Kapacita do 314 osob.
- Malý bazén pro neplavce - 210 m² s hloubkou od 0,2 do 04 m. Kapacita do 70 osob.
- Odpočinkové plochy s travnatým povrchem 4 348 m². Maximální kapacita 1900 lidí.
- Beach volejbal
- Sportovní hřiště Fit-Park

Plovárna vyžaduje investice do technologie, zázemí i vlastních bazénů. V současné době je předmětem diskusí a investičních záměrů města Slatiňany.

4. *Sportovní areál*

Poměrně rozsáhlý sportovní areál nabízí širokou škálu vyžití – více v části provázat na kapitolu SPORT

5. Sokolovna

Sokolovna ve Slatiňanech vznikla na konci 30. let 20. století a umožňuje kromě sportovního využití, také uspořádání společenských akcí s kapacitou až 250 osob. V prostorách sokolovny se nachází jeviště umožňující hudební či divadelní představení. Za objektem je také k dispozici oplocená zahrada vhodná pro uspořádání venkovních akcí. Objekt je v současnosti využíván nejen pro sportovní aktivity, ale také pro pořádání plesů, trhů, prodejních akcí, divadelních představení a tanečních kurzů.

6. Dětská hřiště a venkovní tělocvična

Dětská hřiště jsou v zájmové oblasti k dispozici ve Slatiňanech v blízkosti základní školy, v Kunčí na návsi, herní prvky pro děti nabízí také okolí Švýčárny a v malé míře i zámecká zahrada. Nad Monacem je k dispozici venkovní tělocvična.

7. Rekreační lesy Podhůra

Projekt rekreačních lesů navazuje na zájmovou lokalitu, avšak vzhledem ke svému velkému turistickému potenciálu láká návštěvníky ze Slatiňan a obráceně. Lokality jsou propojeny pěšími i cyklistickými trasami. Rekreační lesy Podhůra nabízí následující možnosti:

- Rozhledna Bára
- Venkovní tělocvična
- Cyklopark
- Lezecká stěna
- Ohniště
- Hipostezky
- Okruh pro vozíčkáře
- Orientační běh, Nordic walking, Fit okruh Kometa, Lesní stezka Podhůra
- Občerstvení

Zhodnocení:

- **bohatá sportovní nabídka**
- **množství outdoorových aktivit**
- **kvalitní sportovní infrastruktura**

4.1.6. Hledisko stavu životního prostředí

Katastrální území obce Slatiňany je nejvíce pokryto plochami zemědělského půdního fondu, který tvoří 51 % celkové plochy obce. V této rozloze převažuje orná půda (647 ha) nad trvalými travními porosty (66 ha), zahradami (68 ha) a ovocnými sady (23 ha). Lesní pozemky tvoří 33 % katastrálního území obce.

Informace z katastrálních území – statistické údaje

(https://www.cuzk.cz/Dokument.aspx?AKCE=META:SESTAVA:MDR002_XSLT:WEBCUZ_K_ID:*)

Katastrální území	Slatiňany [ha]	Škrovád [ha]	Trpišov [ha]	Kunčí [ha]	Celkem [ha]	Celkem [%]
Orná půda	247,2759	96,5941	116,2275	187,0204	647,1179	41 %
TTP	21,1789	6,2948	36,0458	2,3908	65,9103	4 %
Zahrady	39,2335	10,9788	12,2350	5,5811	68,0284	4 %
Sady	16,4851	3,1746	1,8481	1,0156	22,5234	1 %
Lesy	225,2711	30,8691	235,8836	17,4186	509,4424	33 %
Ostatní plochy	152,0874	31,8825	33,9326	29,5871	247,4896	16 %
Celkem	701,5319	179,7939	436,1726	243,0136	1560,512	100 %

Klimaticky náleží toto území do oblasti mírně teplé. Harmonické střídání lesních a menších zemědělských ploch s různými kulturami, líniová vegetace, říční a potoční nivy, malé vodní plochy vytvářejí malebnou krajinu. V oblasti lze nalézt rybníky střední rozlohy, městem protéká řeka Chrudimka.

Zdejší výrobní a průmyslové areály nejsou s ohledem na výrobní aktivity a použité technologie zásadním problémem. Není zde výrazný znečišťovatel.

Slatiňany včetně místních částí Škrovád, Kunčí a Trpišov jsou zásobovány pitnou vodou z vodovodu pro veřejnou potřebu, který je součástí Skupinového vodovodu Chrudim. Centrum této vodovodní skupiny tvoří úpravna vody Slatiňany – Monaco a zdroje podzemní vody v Podlažicích. Pro úpravnu vody Monaco s výkonem 350 l.s-1 je odebírána surová povrchová voda gravitačně z nádrže Křižanovice přes elektrárenský přivaděč v Práčově. Povodňovou situaci na Chrudimce ovlivňuje zejména soustava vodních děl Práčov, Křižanovice, Seč.

V oblasti se nachází CHKO Železné hory, Natura 2000 – Kochánovické rybníky, regionální biokoridor RK 1344 Presy – Slavická obora, regionální biocentrum RC 912 Presy, maloplošné zvláště chráněné území přírodní památka Hrobka. Jde o zarůstající lesostepní stráň nad Okrouhlickým potokem s předmětem ochrany suchomilné teplomilné květeny. Z pohledu ochrany krajiny je zde ještě Krajinná památková zóna Slatiňansko – Slavicko a Slatiňany se nachází na území národního geoparku Železné hory.

Zhodnocení:

- **příznivé životní prostředí**
- **obecně pěkná krajina bez výrazného průmyslu**
- **krajina je funkční a členitá, udržovaná a prostupná.**
- **území efektivně zadržuje vodu a je schopno se přirozeně bránit povodním**
- **nabízí volně přístupné vodní zdroje**

4.1.7. Hledisko infrastruktury a dopravní obslužnosti

Dopravní dostupnost Slatiňan je na velice dobré úrovni, a to díky poloze ve středu republiky a přítomnosti hlavních silničních tahů či železničních koridorů. V blízkém regionu je také mezinárodní letiště.

Silniční doprava:

Pro osobní automobily či autobusy je hlavním dopravním tahem silnice č. I/37 směřující (od severu k jihu) od Hradce Králové (22 km, 21 min.), Pardubic (12 km, 12 min.) přes Chrudim (2 km, 2 min.) a dále na Havlíčkův Brod (48 km, 42 min.) a Žďár nad Sázavou (45 km, 41 min.). Hlavní tah od východu na západ je silnice č. I/17 od Litomyšle (44 km, 50 min.) a Vysokého Mýta (29 km, 35 min.) přes Chrudim (2 km, 2 min.) do Čáslavi (37 km, 40 min.) a na Kutnou Horu (46 km, 50 min.)

Nejbližší dálnicí je D11 dostupná po čtyřproudé silnici z Pardubic (32 km, 28 min.).

Železniční doprava:

Železniční stanice Slatiňany leží na trati Pardubice – Havlíčkův Brod. Staví zde všechny osobní i spěšné vlaky. Dopravní spojení na hlavní železniční koridor v Pardubicích umožňuje snadnou dopravní dostupnost do hlavního města Prahy i dalších částí republiky.

Letecká doprava:

Nejbližší mezinárodní letiště je v Pardubicích (15 km, 16 min.).

Parkování:

Parkování je jeden z nejslabších článků v rámci slatiňanské turistické infrastruktury. Zcela absentují cílená parkovací místa pro autobusy, pro osobní automobily jsou v oblasti hlavních destinací (zámek, hřebčín, Švýcárna, navazující rekreační lesy) vyhrazena tři oficiální parkoviště (dvě placené, jedno neplacené), avšak v nedostatečné kapacitě. Jde o parkoviště:

- parkoviště V Kaštance, zpoplatněno, GPS: 49.9189N, 15.8056E
- parkoviště ve Vrchlického ulici, zdarma, GPS: 49.9191N, 15.8119E
- parkoviště u restaurace U Zámku, zpoplatněno, GPS: 49.9211N, 15.8102E

Zhodnocení:

- **hustá síť dopravní infrastruktury**
- **vzrůstající potenciál cykloturistiky**
- **příležitost pro rozvoj doplňkových služeb**
- **neustálé zlepšování dopravně navigačního systému**
- **neuspokojivá parkovací kapacita u turistických cílů**

4.1.8. Hledisko turistické infrastruktury

Ubytovací služby

V lokalitě není k dispozici hotel, motel ani kemp. Ubytování je možné dle různých požadavků turistů od jednoduchého a levného ubytování v turistických ubytovnách po penzióny. K ubytování jsou dále poskytovány další služby: zapůjčení kol, venkovní krb, gril či ohniště, sportovní hřiště apod.

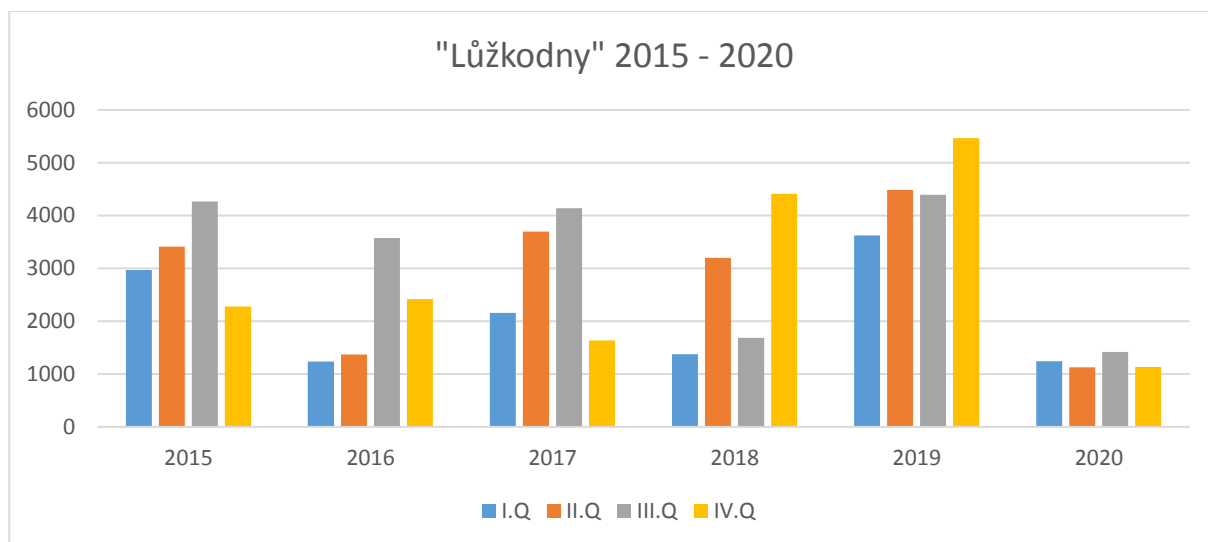
1. *Penzion U Zámku – kapacita 28 osob*
  - a. 1 x pětilůžkový pokoj
  - b. 2 x čtyřlůžkový pokoj
  - c. 3 x třílůžkový pokoj
  - d. 3 x dvoulůžkový pokoj
2. *Penzion Bonet – kapacita 14 osob*
  - a. 1 x třílůžkový pokoj
  - b. 5 x dvoulůžkový pokoj
  - c. 1 x jednolůžkový pokoj
3. *Penzion Kůlna - kapacita 6 osob*
  - a. 1x dvoulůžkový pokoj
  - b. 1x čtyřlůžkový pokoj
4. *Mlýn Skály – kapacita 23 osob*
  - a. dva apartmány vždy po dvou pokojích se dvěma lůžky s možností jedné přistýlky.
  - b. dvě jednopatrové chatky se čtyřmi lůžky s možností jedné, resp. dvou přistýlek.
5. *Zájezdní hostinec Obora Trpišov – kapacita 30 osob*
  - a. dvou, čtyř a pětilůžkové pokoje, apartmán
6. *ubytovna Spartak*
  - i. Turistická ubytovka SK Spartak – kapacita 20 osob
    1. dvou a třílůžkové pokoje
  - ii. Ubytovna u sportovní haly SK Spartak – kapacita 52 lůžek
    1. dvoulůžkové pokoje
7. *ubytování v soukromí*

Z nedalekých lokalit do Slatiňan na výlet míří návštěvníci ubytování především v okolí Sečské přehrady (Jezerka, Kraskov, Autokemp Seč Pláž a Autokempink Konopáč) a méně v Chrudimi a Pardubicích.

V zájmové lokalitě se také nachází ubytování určené zaměstnancům různých institucí – Národního památkového ústavu (7 lůžek) a Účelové zařízení Policie ČR v Kochánovicích (80 lůžek).

Přehled využití služby ubytování ve sledované lokalitě:

Následující tabulka a graf shrnuje počet obsazených lůžek celkem za všechny ubytovací zařízení v jednotlivých čtvrtletích, za které byl uhrazen poplatek z ubytování (tzv. „lůžkodny“). Nejsou zahrnuty osoby dle vyhlášky osvobozené od platby. Vyhláška upravena v 4/2021 – poplatek za ubytování byl ve Slatiňanech zrušen.

	I.Q	II.Q	III.Q	IV.Q
2015	2969	3410	4269	2276
2016	1236	1371	3575	2420
2017	2155	3695	4137	1634
2018	1377	3199	1682	4411
2019	3624	4483	4395	5468
2020	1243	1129	1421	1132

Z grafu je patrné, že obliba ubytovacích služeb dosáhla svého maxima v roce 2019, v roce 2020 byl jednoznačně patrný vliv epidemie COVID-19, která zasáhla zejména oblast cestovního ruchu. Jako důvod ubytování ve Slatiňanech je uváděn nejčastěji pracovní (firmy ubytovávající své pracovníky), sportovní (soustředění na SK, zde byla velká část osvobozena od poplatku - mládež) a dovolená.

Stravovací služby

Stravovacími službami jsou pokryty především Slatiňany a Trpišov, méně pak Škrovád, v lokalitě Kunčí a Kochánovice nejsou stravovací služby žádné. V nabídce jsou možnosti od rychlého občerstvení po klasickou restauraci s poledním menu, venkovní posezení na zahrádce, mezi skalami, dětský koutek. Stravovací zařízení nabízejí i další služby např. pronájmy pro svatební hostinu.

1. Restaurace Monaco
2. Motorest Bonet
3. Zájezdní hostinec Obora Trpišov
4. Nové Místo

5. Kůlna
6. Bufer Farda
7. Pizzeria Tiano

Zprostředkovatelské, informační a ostatní služby

1. TIC a knihovna Slatiňany

Turistické a informační centrum ve Slatiňanech otevřené v roce 2003 je každoročně hodnocené akreditované infocentrum splňující všechna kritéria A.T.I.C. Kromě níže uvedených služeb zajišťuje také kompletní servis veřejné knihovny a podstatnou část kulturního a společenského života v městě, shromažďuje informace od pořadatelů jednotlivých akcí a událostí a mnoho dalšího. TIC poskytuje následující spektrum služeb (výběr):

- a. informace o turistických možnostech v mikroregionu Chrudimsko – Hlinecko, ubytování a stravování, kulturních a společenských akcích, dopravním spojení, a další informace, které turista požaduje
- b. propagační materiály
- c. mapy
  1. Se zlatou podkovou Auerspergskou krajinou
  2. Město Slatiňany – cyklomapa
- d. letáky
  1. Město Slatiňany – seznamte se
  2. Město Slatiňany – sport a kultura
  3. Město Slatiňany – ubytování a stravování
  4. Město Slatiňany – cesta z města
  5. Město Slatiňany – významné osobnosti
  6. The Town of Slatiňany / Die Stadt Slatiňany
- e. Veřejný internet
- f. Zajištění organizace jednorázových i opakujících se kulturních akcí v průběhu celého roku převážně pro rezidenty
  - i. Laskavé večery a různé besedy,
  - ii. Kulturní programy pro děti (Dětský den na plovárně, Vystoupení kouzelníka, loutkové pohádky...)
  - iii. Výstavy (hub, 100. výročí ČR, 30 let od Sametové revoluce atd.)
  - iv. Koncerty (např. v kostele, na radnici
  - v. Vánoční jarmark vč. kulturního programu
  - vi. Městský ples (v Sokolovně)
  - vii. Zajišťuje propagaci města a zdejších atraktivit v turistických médiích

2. další služby a turistická vybavenost využitelná i návštěvníky města

- a. obchody
- b. pojištění
- c. čerpací stanice
- d. pošta, bankomat
- e. veřejné WC
- f. zdravotní středisko, lékárna, oční optika
- g. Dům s pečovatelskou službou, Dům sociálních služeb
- h. další služby veřejnosti (autoservis, oprava kol a invalidních vozíků, kosmetika, kadeřnictví, masáže)

Zhodnocení:

- **nedostatečná kapacita a výběr ubytovacích služeb**
- **fungující TIC a s tím spojené služby pro rozvoj turismu**

- **dostatečná kapacita dalších služeb v oblasti cestovního ruchu**

Nejen turistické značení – tvář města

Turistické značení pro pěší turistiku a cykloturistiku provádí Klub českých turistů. Intravilán města je dále doplněn o mobiliář systému místního značení – dřevěné rozcestníky se směrovkami a různé informační cedule. Původní jednotný systém tvořený železnými sloupky zelené barvy – lampy VO, směrovky, koše, informační panely v „mechové zelené barvě“ RAL 6005 (dříve užíváno RAL 5700), výrobce Zámečnictví Nosálek (dnes Zámečnictví Kiščiaková, Dvorská 336/7, 789 01 Zábřeh) není v současné době již dodržován a ve městě vznikl stav, kdy postupným doplňováním a nahrazováním došlo ke smíchání různých materiálů a grafických vizuálů často nejen různých institucí, ale také stejného pořizovatele – města. V některých lokalitách je na zvaženu koncentrace velkého množství mobiliáře – směrovek, cedulí (např. na návsi ve Škrovádu, u Monaca). Jejich množství a rozmístění by bylo vhodné do budoucna znovu komplexně rozmyslet a přijmout alespoň částečně jednotící prvky v materiálovém a grafickém ztvárnění. Možností je opětovné dodržování původního využívaného řešení s tmavě zelenou barvou, nebo přijmout zcela nové řešení, které již bude finančně nákladnější, neboť bude potřeba postupně vyměnit velké množství mobiliáře.

Město Slatiňany nemá zpracován materiál, ve kterém by byly ukotveny základní parametry (materiál, barva atd.) pro pořizování městského mobiliáře.

4.2 Analýza návštěvníků

Nabídka v oblasti cestovního ruchu je ve Slatiňanech komplexní. Přírodní atraktivita jsou zaměřeny především na zachovanou kulturní krajinu s lesními celky v prostoru bývalé obory. Zájmové území je přírodovědně velmi cenné a pro návštěvníka atraktivní, což na jednu stranu umožňuje rozvoj cestovního ruchu, ale na straně druhé je nutné najít rovnováhu s ochranou přírody, neboť velká část Slatiňanska leží v CHKO Železné hory. Kulturní cíle jsou v lokalitě zastoupeny jednou národní kulturní památkou - zámek se zahradou, a kulturními památkami – hřebčínem se starokladrubskými vraníky, kostelem sv. Martina a muzeem Švýcárna. Oblast je velmi dobře dostupná, a to jak vlastním automobilem, tak prostředky hromadné dopravy (vlak, autobus) a velmi vhodná pro pěší i cykloturistiku. Stravovací služby, kapacita ubytování je dostačující, kvalita by vyžadovala detailnější průzkum.

Skladba a způsoby chování návštěvníků jsou důležitým zdrojem informací pro tvorbu nabídky vhodných produktů CR. V rámci analýzy jsou používány termíny:

Turista

- návštěvník, který cestuje po dobu delší než 1 den, a který alespoň jednou v navštíveném místě přenocuje v ubytovacím zařízení.

Exkurzionista (výletník)

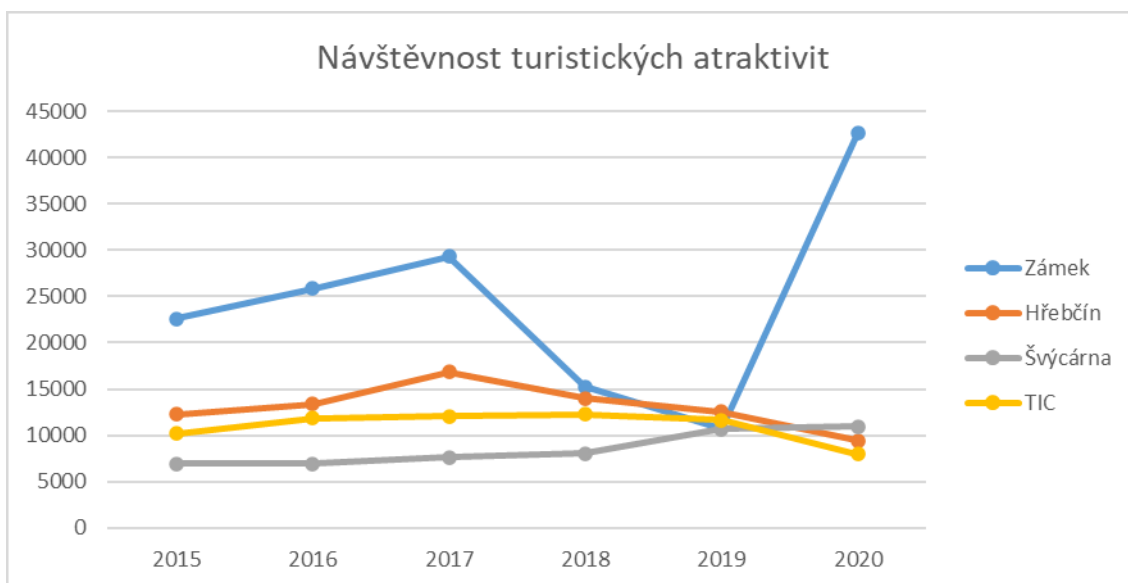
- návštěvník, který cestuje po dobu kratší než 1 den a v navštíveném místě nepřenocuje. Vzhledem k propozicím a předpokladům oblasti převládá jednoznačně návštěvnost především tuzemských návštěvníků, s pobytem kratším než 3 dny. Největší zastoupení mají výletníci, kteří přijedou navštívit Slatiňany v jednom dni.

Turistická oblast se vyznačuje výbornou dopravní dostupností, klidným prostředím s navazujícími lesními komplexy v relativně nenáročném terénu a zajímavými a originálními turistickými atraktivitami.

Na základě realizovaných statistických a terénních šetření mezi provozovateli služeb byly definovány následující cílové skupiny turistů a exkurzionistů:

- rodiny s dětmi
- dospělí (ať už singl, v páru či menších skupinách)
- senioři
- hendikepovaní
- školní výpravy

4.2.1 Návštěvnost jednotlivých institucí

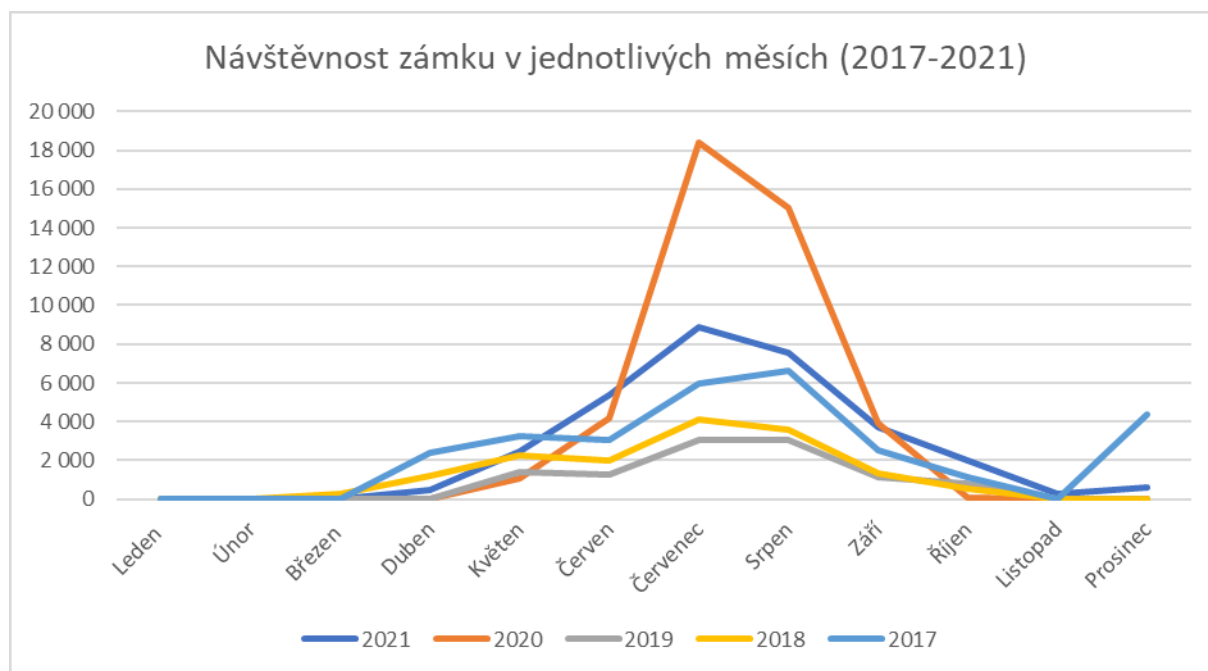

GRAF návštěvnosti jednotlivých institucí

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Zámek	22614	25872	29323	15270	10858	42679
Hřebčín	12265	13345	16834	14018	12518	9443
Švýčárna	6958	6911	7606	8006	10678	10937
TIC	10217	11820	12090	12242	11646	7966

Nejnavštěvovanější atraktivitou lokality je tradičně státní zámek Slatiňany, následován hřebčínem a Švýčárnou Slatiňany. Služeb TIC využívá 12 tisíc návštěvníků ročně. Data za rok 2020 jsou ve výše uvedené tabulce zatížena pandemií COVID a přijatými opatřeními, které omezily provoz atraktivit v oblasti cestovního ruchu. Počítadla návštěvníků ve volné krajině nejsou umístěna. Vzhledem k oblibě lokality navazující na areál zámku a zahrady lze odhadovat počet návštěvníků pravidelně mířících z okolních měst především za volnočasovými aktivitami až na sto tisíc ročně.

Sezónnost turistické destinace

Z dat návštěvnosti zámku (data ostatních institucí tento vývoj kopírují) jednoznačně vyplývá sezónní zatížení destinace v letním období, převážně v měsících červen, červenec a srpen. Okrajové měsíce duben, květen, září a říjen jsou o polovinu až dvě třetiny slabší v počtu návštěvníků. Ostatní měsíce jsou co do návštěvnosti zastoupené minimálně, a to především při konání mimořádných akcí, např. vánoční prohlídky zámku či vánoční jarmark. Od roku 2022 je zámek přístupný také v zimním období, což je první impuls pro rozvoj cestovního ruchu i mimo hlavní turistickou sezónu, která je ve Slatiňanech definována měsíci duben až říjen.

Skladba návštěvníků

O skladbě návštěvníků vypovídají poskytnutá data z jednotlivých institucí, které se podílejí na turistickém ruchu jako primární kulturně-historické atraktivity:

Z poskytnutých dat návštěvnosti jednotlivých institucí (zámek, hřebčín, Švýcárna, TIC) jsou pro analýzu nejvhodnější data ze zámku, a to díky své podrobnosti. Poskytnutá data ostatních institucí jsou pouze celkovou návštěvností s přibližným počtem dětských návštěvníků, a to bez rozlišení jejich věku. Z dat vyplývá, že na zámku ve Slatiňanech je typickým návštěvníkem dospělá osoba s dítětem/děťmi – tomu odpovídá zastoupení velmi malých dětí do 6 let (téměř 10%) a dětí do 17 let (taktéž téměř 10%). Mládež, tedy dospělí od 18 do 26 let věku, je zastoupena méně, ale toto je možné přičíst nové metodice počítání návštěvníků zámku (od 2021), kdy si ještě návštěvníci nezvykli na tuto novou kategorii, a automaticky na pokladně zámku žádají základní vstupné, namísto slevy pro mládež.

Nutno však říct, že data jsou zatížena nejistotou způsobenou pandemií COVID-19, kdy byl zámek část sezóny zcela uzavřen (v letech 2020, 2021), část sezóny byla otevřena pouze zámecká zahrada, dále byla povinnost nosit během prohlídky interiéru respirátor a prakticky absentovaly skupinové zájezdy (např. ze škol). V předchozích letech byly

pokladním systémem evidovány jiné kategorie vstupného a zámek prodělával několikaletou nákladnou rekonstrukci (2017-2020), během které byl omezen provoz památkového objektu a návštěvnost byla nižší.

Skladba návštěvníků zámku Slatiňany v roce 2021

Děti do 6 let 9,7 %

Děti 6–17 let 9,6 %

Mládež 18–26 let 1,6 %

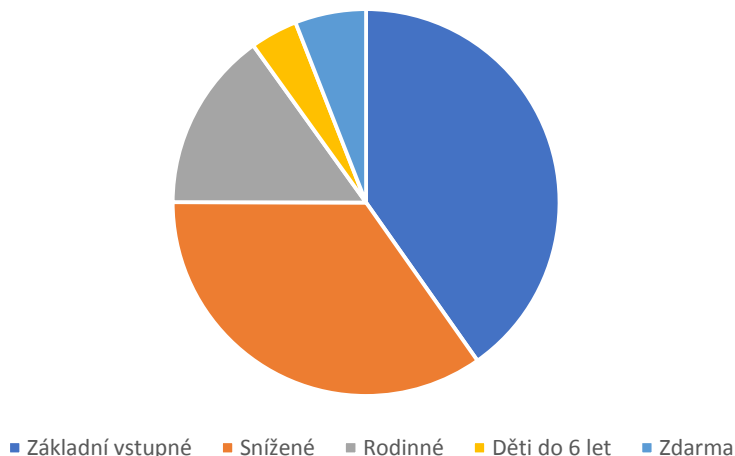
Dospělí 27–64 let 66,1 %

Senioři 65+ 10,7 %

Zdarma 2,3 %

Z dat, která pochází ze zámku před rekonstrukcí, vyplývá, že nejvíce zastoupenou skupinou jsou dospělí – základní vstupné (19-64 let, nestudující, 40,2%) a dále skupina ve sníženém vstupném (senioři 65+, studenti do 26 let, děti od 7 do 18 let, 34,8%), dále rodinné vstupné (15%) a děti do 6 let (4 %). Nárůst podílu dětí do 6 let v roce 2021 je fiktivní, neboť další děti do 6 let jsou do roku 2020 „schovány“ v rámci rodinného vstupného.

Skladba návštěvníků zámku za rok 2017

Podobně vypadají grafy z dalších let. Přesná data jsou uvedena v následující tabulce shrnující procentuální zastoupení jednotlivých kategorií vstupného:

ROK	základní	snížené	rodinné	do 6 let	Zdarma
2020	53,8	19,1	17,8	6,1	3,2
2019	39,7	29,8	20,0	3,6	6,8
2018	44,8	31,0	15,0	4,2	5,0
2017	40,2	34,8	15,0	4,0	5,9

Hřebčín a TIC ve své návštěvnosti shodně vykazují cca třetinový podíl dětských návštěvníků. Švýcárna, která se cíleně zaměřuje na dětského návštěvníka, vykazuje přibližně poloviční podíl dětí v návštěvnosti.

Typickými návštěvníky Slatiňan jsou z výše uvedených dat a zkušeností pracovníků jednotlivých zainteresovaných institucí rodiny s dětmi, které přijíždějí na jednodenní výlet. Bohužel vzhledem k absenci kvalitnějšího a dostupnějšího ubytování se ve Slatiňanech zpravidla déle nezdržují, ačkoli oblast má potenciál pro vícedenní trávení volného času, a to díky možné kombinaci kulturního a sportovního vyžití. Turistická destinace příliš netěží ze svého desítky let trvajících chovu koní.

Propagace destinace

O celkovou image Slatiňan se nestará žádná organizace, nicméně na území působí v této oblasti několik sdružení a svazků obcí, a především kvalitní akreditované TIC Slatiňany.

- a. Výběr z webových stránek organizací působících v zájmové lokalitě
  - Oficiální stránky Města Slatiňany: <https://www.slatinany.cz/>
  - TIC Slatiňany: <http://www.infocentrum.slatinany.cz/>
  - Soukromý portál informuj o dění ve Slatiňanech: <https://www.slatinak.cz/>
  - Státní zámek Slatiňany: <https://www.zamek-slatinany.cz/cs>
  - Národní hřebčín Kladruby nad Labem: <https://www.nhkladruby.cz/>

- Muzeum Švýcarska: <https://www.svycarna-slatinany.eu/>
- CHKO Železné hory: <https://zeleznehory.ochranaprirody.cz/>
- Geopark Železné hory: <https://www.geoparkzh.cz/cs/>
- Sokol Slatiňany: <http://www.sokolslatinany.wz.cz/>
- ZUŠ Slatiňany: <http://www.zuslatinany.cz/>

Další odkazy na webové stránky lze nalézt na stránkách TIC Slatiňany.

- b. Sociální sítě
  - i. Facebook
  - ii. Instagram
- c. Televize, rozhlas, tištěná média
- d. Tiskoviny

Cílové skupiny cestovního ruchu

Skladba a způsoby chování návštěvníků jsou důležitým zdrojem informací pro tvorbu nabídky vhodných produktů CR. V rámci analýzy jsou používány termíny:

Turista

- návštěvník, který cestuje po dobu delší než 1 den, a který alespoň jednou v navštíveném místě přenocuje v ubytovacím zařízení.

Exkurzionista (výletník)

- návštěvník, který cestuje po dobu kratší než 1 den a v navštíveném místě nepřenocuje. Vzhledem k propozicím a předpokladům oblasti převládá návštěvnost především tuzemských návštěvníků, s pobytem kratším než 3 dny. Největší zastoupení mají výletníci, kteří přijedou navštívit určitý cíl v jednom dni. Oblast se vyznačuje klidným prostředím s čistým ovzduším, přírodou a s relativně nenáročným terénem, možná proto je stále více vyhledávána pro rodinnou dovolenou.

Na základě realizovaných statistických a terénních šetření mezi provozovateli služeb byly definovány následující cílové skupiny turistů a exkurzionistů:

- singl
- rodiny s dětmi
- senioři

4.3 Formy cestovního ruchu

Pro město Slatiňany a její okolí jsou vzhledem k poloze a potenciálu území vhodné podmínky především pro letní turistiku:

- pěší turistika
- cykloturistika
- cesty za poznáním – zejména Zámek Slatiňany, Hřebčín

Jedná se i z hlediska regionálního a celostátního o atraktivní formy CR, preferované jak tuzemskými, tak zahraničními návštěvníky. A všechny uvedené formy CR jsou schopny

uspokojit cílové skupiny definované v předchozí kapitole a je vhodné je dále rozvíjet realizací vhodných projektů.

5. SWOT analýza

5.1. Metodika SWOT analýzy

Zdroji pro zpracování SWOT analýzy byly údaje ČSÚ (demografická ročenka, statistika měst a obcí a další). Dalším významným zdrojem byl vlastní sběr dat o struktuře návštěvníků získaný z TIC a z jednotlivých památek. Významným zdrojem byla vlastní analýza území, sestavená odborníky na oblast cestovního ruchu ve městě. Tito také zprostředkovali potřeby a záměry města v oblasti dalšího rozvoje cestovního ruchu.

SWOT analýza

silné stránky	slabé stránky
Atraktivní turistické cíle na malé ploše s velkou variabilitou expozic a zážitků (zámek, hřebčín, Švýcárna) a ve velmi dobré stavebně-technické kondici	Nedostatečná kapacita parkovacích míst pro návštěvníky, špatně zvolený systém parkování – těžko turista odhadne, jak dlouhý čas v lokalitě stráví, a tedy na jak dlouho zaplatit parkové. Toto vede ke zkrácení pobytu.
Revitalizovaná zámecká zahrada s bohatou sbírkou dřevin	Chybí možnost parkování blíže atraktivitám – pro malé děti, hendikepované či starší turisty bez ZTP.
Starokladrubský vraník – živá kulturní památka – v rámci republiky unikátní chov	Absence kvalitních celoročně dostupných veřejných toalet.
Kvalitní vnější dopravní infrastruktura (vlak, bus, silnice I. třídy č. 37)	Neexistence oficiálních parkovacích ploch pro autobusy
Výhodná poloha u velkých měst (Chrudim, Pardubice, Hradec Králové)	Nízká propagace hřebčína a Švýcárny ze strany jejich provozovatelů v médiích (soc. sítě, televize, rozhlas)
Tradiční výletní místo pro Chrudimsko – „Hradubickou“ aglomeraci	Komunikace mezi institucemi a nízká vzájemná propagace a spolupráce
Blízkost přírody (lesy, obora, KPZ)	Nedostatečné a nekoordinované vnější značení k turistickým atrakcím
Kvalitní TIC zajišťující spolupráci na velmi vysoké úrovni s okolními IC v rámci turistické oblasti Chrudimsko-Hlinecko	Nízká informovanost a propagace v rámci širšího okolí a v místech s větší koncentrací ubytovaných (např. Seč, Kraskov)
	Nízká propagace ze strany Pardubického kraje (kraj obecně málo navštěvovaný)
	Absence základních pravidel a parametrů stanovující podobu městského mobiliáře
	Uzlový bod pro cykloturistiku – u Modely – zcela nevyhovující infrastruktura a především vzhled
	Excentrická poloha informačního centra mimo vlastní turisty navštěvované lokality
	Stav hlavní turistické trasy napříč Slatiňany podél Chrudimky – trasa Modrá 1, na kterou se

	lokálně vážou další trasy a cyklotrasy Absence občerstvení přímo v areálu hlavních kulturních atraktivit Nepřítomnost destinačního managementu a produktu a s tím související propagace destinace jako celku Nízká variabilita typů ubytovacích služeb Nízká nabídka regionální výrobků a produktů
příležitosti	hrozby
Spojení neživé a živé (národní) kulturní památky (starokladrubští koně) Zřízení vhodného občerstvovacího zařízení (např. kavárny) – v areálu hlavních turistických atrakcí Nově obnovená hala v areálu stájí s hledištěm (možnost pořádání dalších kulturních akcí) Rekonstrukce Modely vedoucí k novému pojetí centra Slatiňan s možností kulturního a společenského využití. Využití rostoucí poptávky po specializovaných produktových balíčcích (cyklistika, pěší a horská turistika, agroturistika, jezdeckví, zimní běžecké trasy atd.) Zapojení turisty formou soutěží, kvízů, questů apod.	Nespolupráce organizací provozujících klíčové cíle turistiky (Město, NPÚ, NHK). Nedostatek finančních prostředků na udržování, rozvoj a propagaci cílů turistických aktivit. Malá občanská angažovanost (lhostejnost a konzumní přístup občanů) jako hybatel dění ve městě. Malý zájem podnikajících subjektů a poskytovatelů služeb v destinaci ke spolupráci.

Silné stránky

Silnou stránkou Slatiňan je především jeho výhodná poloha v blízkosti velkých měst Chrudim, Pardubice a Hradec Králové. Přes město je také vedena významná komunikace a železniční napojení na blízký koridorový uzel v Pardubicích přinášející uspokojivou dopravní dostupnost z dalších regionů ČR. Základem turistického ruchu ve Slatiňanech je auersperské kulturně přírodní dědictví koncentrované v areálu krajinné památkové zóny Slatiňansko-Slavicko. Jádrem cestovního ruchu ve Slatiňanech je urbanisticky hodnotný komplex zámku, kostela, stájí a dalších budov tvořící slatiňanské zámecké návrší v JZ části města. Tyto objekty jsou spojené zámeckou zahradou a parkem, který v dnes v podobě pastvin přechází až do bývalé obory, která představuje první významný a rozlehlý lesní porost v blízkosti velkých zmíněných měst v rovinatém Polabí. Značené turistické trasy, cyklotrasy či hipostezky a množství sportovišť v navazujících lesech vybízejí k návštěvě nejen sportovně založené návštěvníky. Velkou výhodou je také pozice v návaznosti na CHKO a Geopark Železné hory přinášející další rozměr pro aktivní trávení volného času. Tyto aktivity jsou doplňovány kulturními a sportovně společenskými událostmi, za kterými míří návštěvníci nejen z regionu. Nezpochybnitelnou silnou stránkou

Slatiňan je unikátní spojení hmotného a nehmotného kulturního dědictví v podobě živé kulturní památky – zámku, hřebčína, muzea a starokladrubského vraníka, které navazují na hipologickou tradici regionu.

Slabé stránky

Slabé stránky se týkají především kvality infrastruktury. Velkým nedostatkem jsou parkovací místa, a to jak z kapacitních důvodů, tak jejich umístění. V případě konání větší kulturní akce, např. v zámeckém parku, při adventním jarmarku či společenských a sportovních událostech u Sokolovny, Spartaku či jízdárny NHK, dochází k parkování nerezidentů v přilehlých ulicích, případně i na místech zcela nevhodných – v zákazech vjezdu, na trávnících apod. Problematické je především parkování v prostorách tzv. Nového parku, tedy na konci aleje Kaštanka a v oblasti kolem Monaca. Tato místa jsou vyhledávaná především pro zkrácení vzdálenosti ke Švýcárně a především Kočičímu hrádku. Mezi slabé stránky lze zařadit absenci kvalitních ubytovacích a stravovacích služeb, roztržitou propagaci lokality a pouze základní úroveň spolupráce jednotlivých institucí. Další slabé stránky jsou popsány v SWOT analýze.

6. Závěr

Město Slatiňany se může pyšnit mnoha přírodními zajímavostmi i lidskými výtvy, které z lokality učinily oblíbené výletní místo již v počátcích rozvoje turistického ruchu na konci 19. století. Detailněji je o historii a nabídce pojednáno v analytické části. Destinace se zaujme nejen zachovalým a unikátním kulturním dědictvím, pestrou krajinou a variabilitou společenských a sportovních akcí, ale také v rámci republiky jedinečnou tradicí chovu koní – nejstaršího českého plemene – starokladrubského vraníka. Destinace se ale také potýká s nedostatky v infrastruktuře a nabídce kvalitních ubytovacích a stravovacích služeb, které brzdí její rozvoj. Slabou stránkou je také úroveň propagace a spolupráce jednotlivých institucí včetně podnikajících subjektů. Navrhovaná opatření pro zajištění rozvoje cestovního ruchu jsou uvedena v navazující návrhové části.